

ЖУРЯТЬСЯ КРАСВОЮ ПРОГРАМОЮ НАРОДНОГО ЗДОРОВ'Я

ВАШИНГТОН. — Сенатська Комісія Воєнного Здоров'я й Виховання під проводом сен. Клода Пепера дістала звіт з бюро Поборової Служби, а в ньому вказано, що третина поборових в цілому краю не надається до військової служби ізза нестачі здоров'я. Медичні експерти вказують, що американська молодь не дописує або на здоров'я тіла або на здоров'я духа чи ума. Експерти прийшли до висновку, що найважливішим завданням нації під пору є складання краївої програми для відбудови народнього здоров'я.

Як свідки при переслуханні в комісії зізнавали такі люди, як президент Комісії Робучей Сили Пол МекНат, директор Поборової Служби генерал майор Луїс Б. Герші, медичний директор Поборової Служби полковник Лінард Равнтри, й ін. Деякі свідки говорили повздержливо, і інші робили сенсаційні заваги. Ген. Герші дуже негодував на такий стан, в якому притягається до служби батьків, бо сини вказують нестачу здоров'я. Він дивувався, як може існувати така демократія, серед якої тільки людей є схильних до божевілья.

ГІТЛЕР МАВ ПЛАН НАІЗДУ НА ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ

ВАШИНГТОН. — Перед сенатською підкомісією для Військових Справ президент Фейрчайлд Енджін енд Еркравфт Компані Дж. Карлтон Вард виявив плани про намірений план наїзду Гітлера на Злучені Держави. Ці плани дістав Вард в 1940. р. від дипломатів у Парижу безпосередно перед упадком Франції. Гітлер планував обдурити Америку удаванням наїздом через Нову Фунляндію, а наділі мав готовий план наїзду через Мексик. Наїзд мав бути виконаний після перемоги над Англією. Америка була тоді неприготована до війни, отже на випадок упадку Англії план м'г був удатися.

ПЛЯНУЮТЬ ВІДПРОДАЖ ВОЄННИХ ФАБРИК І ЗЕМЕЛЬ.

ВАШИНГТОН. — Надвиську в федеральних воєнних фабриках та землях перейме на відпродаж Ріконструкшен Файненс Корпорейшен і ново створена Діфенс Плент Корпорація. Покинутої плани перепродажу ще не готові, ідуть поради над тим, чи вживати приватних посередників продажу реальностей, які ціни настановити на предмети продажу й т. ін.

СТАВЛЯТЬ ПЕРЕД СУД УРЯДОВЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Окружне Бюро Адміністрації Цін завісило в урядуванні 6 визначних урядовців, що працювали в околиці Скрантону в Пенсилвенії. Вони мають бути поставлені перед суд за спроневірення в уряді. Їм закидують, що вони між ін. продавали незаконно пайкові значки. При контролі скрантонського бюро завважали, що там бракує пайкових значків на 300,000 галлонів на газоліну, кілька тисяч значків на взуття й неозначена кількість пайкових значків на харчі, головню на цукор.

Між сусудованими є голова скрантонського бюро Френк Снайдер. Контролю заряджено з Флядельфії, а ця підокруга належить до ньюйорської округи.

НЕСТАЄ БІЛЯ.

ВАШИНГТОН. — Розсліди по цілому краю вказали, що серед нестачі вбрання найбільш нестача спіднього біля. Рада Воєнної Продукції стверджує, що загально нестачає 15 відсотків у занотребуванні. Найбільшу нестачу вказують діточі потреби. З огляду на цю нестачу урядові агенції зарядили збільшення продукції вбрання в цілому краю вже від початку липня.

ВИБРАНО НАСЛІДНИКА ФАРЛІЯ.

НЮ ЙОРК. — Колишній секретар поштового департаменту і президент Краєвого Комітету Демократичної Партії Джеймс А. Фарлі уступив із становища стейтового комітету і в його честь видано обід в готелю Бялтмор. Фарлі противиться четвертій кандидатурі президента Рузвелта й з цим виходить відкрито. На його місце вибрано Пола Е. Фицпатрика з Бофало, Н. Й. Він був давніше провідником демократів у повіті Ірі.

БЛИЗНЯТА УРОДЖЕНІ 11 ДНІВ ОКРЕМО.

ПОІНТ ПЛЕЗАНТ (Ню Джерзі). — Фредерика Смит, замужна жінка, що прибула сюди з Порт Честер, Конн., породила в шпиталі близнята, хлопчика й дівчинку. Дівчинка прийшла на світ в суботу 9. липня, 11 днів пізніше, ніж її братчик. Мати й діти, як сповідають лікарі, почуваються зовсім здорові. Батьком є пастор церкви Гаспел Табернакл з Іст Порт Честеру.

ШУКАЄТЕ ПРАЦІ? — Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“.

Віцепрезидент Волес на двогодинній конференції у президента Рузвелта

ВАШИНГТОН. — Віцепрезидент Генрі А. Волес, що повернувся із своєї 7-тижневої подорожі до Азії, відбув двогодинну конференцію з президентом Рузвелтом. Коли він вийшов з Білого Дому й його запитували репортери, про що йшла мова на конференції, Волес відповів, що ввесь час говорили про Китай. Потім додав, що положення в Китаю є дуже поважне. На запит, чи розмовляли оба де про плани Демократичної Партії перед недалекою демократичною конвенцією в Шікагу, Волес відповів, що не говорили нічого про це. Коли питалися його, чи він є кандидатом на становище віцепрезидента, Волес сказав, що про це будуть говорити пізніше. Однак признав, що він буде брати участь в демократичній конвенції як голова делегації із стейту Айова. — Його прихильники не скривають, що він буде кандидатом при номінації на кандидата на віцепрезидента й має поважне число делегатів за собою.

ДЕ ГОЛ У НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК. — Після урядових конференцій і прийняття у Вашингтоні прибув французький генерал Чарлз Де Гол до Ню Йорку на параді вільвільни. Перед міським будинком явилася півміліонна товпа. В ратуші прийняв генерала посадик Ля Гвардія, почім генерал промовив до зібраних. У промові сказав, що Америка знайде Францію готову у підтримці миру, коли прийде час на світову організацію.

Вечером відбувся в готелю Валдорф Асторія обід в честь генерала Де Гола. Передтім він прийняв півтори тисячки людей в окремії салі. Між прийнятими було багато виснажених французів, що під пору перебувають у Злучених Державах.

Після відвідин у Ню Йорку ген. Де Гол виїхав літаком мабуть до Африки, де він хоче перебути французьке національне свято Збурення Бастилі, яке припадає на 14. липня.

СХОПИЛИ ПРЕЗИДЕНТА КОЛОМБІЇ

БОГОТА (Республіка Колумбія в Південній Америці). — Віцепрезидент Даріо Екандія оголосив, що він обняв уряд президента вчасі неприязности самого президента Альфонза Льюпеца. Водночас він виявив, що військовий комітет з полковником Діогенесом Хилем на чолі схопив президента держави й кількох членів кабінету й тримає їх у незнамому місці. Однак Екандія назвав цей крок божевільям і заявив, що більшість армії підтримує правильний уряд.

Признаки харчової скрути в Німеччині: не стає бараболі й свинини

ЛОНДОН. — Бритійські економісти добачують уже признаки харчової скрути в Німеччині. Першою признакою цієї скрути є радіова заява Бавера Гехта, німецького „картофляного короля“, що останній збір картофлі є найгірший за останніх 20 літ та що він є на 20 міліонів тон менший від попереднього. Справа з картофлем важна для Німеччини через те, що картофля становить головну їжкву німецького населення.

Внаслідок нестачі картофлі уряд приказав вирізати певну поважну скількість свиней; внаслідок цього зменшено німцям теж пайок свинини, а це зробило в Німеччині вражіння, що їй грозить нестача харчів.

ЗНОВУ ЗАМАХ НА ПЕТЕНОВОГО МІНІСТРА

ЛОНДОН. — Ще два тижні не минуло від замаху на вішівського міністра пропаганди, а французькі патріоти вже вбили його наслідника, Жоржа Бартельмі, відомого прихильника співпраці французів з німцями. Німецьке радіо, що подало вістку, не додало обставин події.

Бартельмі був визначним діячем у тих французьких кругах, що вважали боротьбу проти комуністів важнішою справою для Франції, ніж обороняти Францію від Гітлера; він був автором закона вішівського уряду, на основі котрого комуністичний рух поставлено поза право.

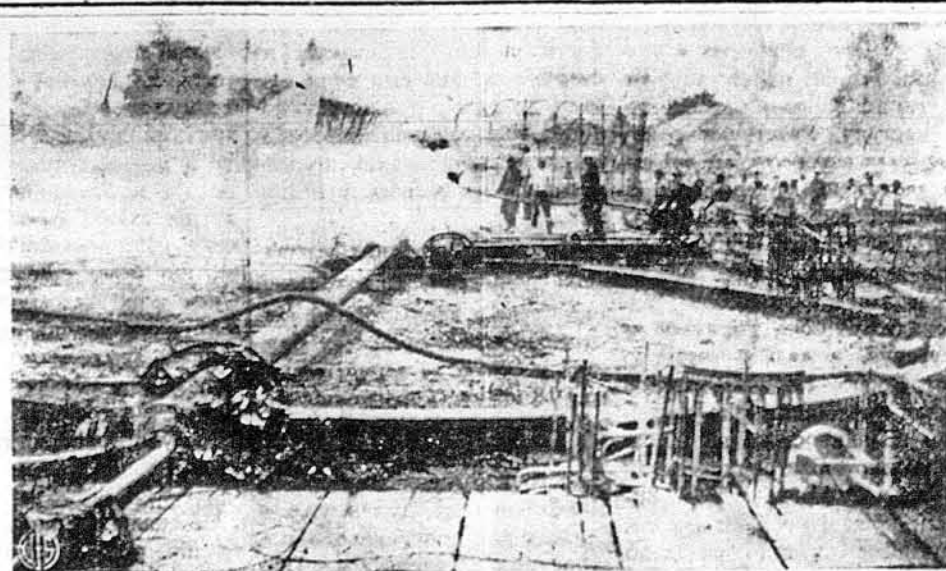
Рівночасно майже приходить вістка з Бельгії, що там вбито брата Леона Дегреля, відомого фашистського лідера, основника поза границями розславленого „рексівського руху“.

НОВИЙ ЮГОСЛАВСЬКИЙ КАБІНЕТ ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ЄДНОСТІ З ТІТОМ

ЛОНДОН. — В три дні по створенню нового югославського кабінету його премієр Іван Субасіч видав до народів Югославії радіовий заклик. Він запевняв їх, що година перемоги наближається, та взивав їх забути на свої сварі й виступити зедіано проти ворогів народів і їх паймитів. Він признав, що новий кабінет югославського короля має звязки з армією Тіта та Проти-фашистською Радою. Він запевняв, що Чорчил, Сталін і Рузвелт особисто симпатизують з боротьбою Югославії за свободу.

ПОЛЬСЬКЕ ПІДПІЛЛЯ ЗВЕРТАЄТЬСЯ ПРОТИ НІМЦІВ

ЛОНДОН. — Польський уряд на виганяюч подає, що на його припорушення польська підпольна армія виступила явно проти відступаючих німецьких військ в околиці Вильни й Новгорода. Мовляв, коло Ліди польські партизани виступили як правильний 77. піхотинський полк польської армії.

ЗАМІСЦЬ АРЕНИ ДЛЯ ЗАБАВИ АРЕНА СМЕРТІ. — Пожарники ллють воду на негорючі румовища цирку Братів Ринглінгів та Барнума й Бейлія, що погорів у Гартфорд, Конетикот, у катастрофальнім пожарі, котрий коштував життя понад півтора сотки людей. Багато зуглених тіл ще й досі не розпізнано. П'ятеро урядників цирку обвинувачують за цю катастрофу.

БАЛТІЙСЬКА ОФЕНЗИВА ПОСУВАЄТЬСЯ 35 МИЛЬ

ЛОНДОН. — Російські війська вже зовсім оточили з усіх боків Вильну, в котрій вже третій день ідуть безупинні вуличні бої, а інші відділи червоної армії посуваються 35 миль наперед околицями, які до війни належали або до Литви, або до Польщі. Червона армія вбила клин між німецьку фортецю Двинск та столицю держави Литви Кавнас та дійшла в одному місці на 116 миль від Риги, головного порту на Балтійським морю.

Тимчасом берлінське радіо подало, що російські війська почали „завзяті“ офензиву на північ від румунського залізничного вузла Ясів та що німецькі гранатари відбили атаку советської піхоти. Московське радіо німецького заповідання не потверджує.

На Білоруси советські війська захопили Слоним, на Поліссію Лунинець.

БРИТІЙЦІ ПОСУВАЮТЬСЯ ПОЗА КАЕН.

НАЙВИЩА КВАТИРА АЛІАНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Бритійські й канадійські війська, що добули важну фортецю Каен, вдарили по відступаючій ворозі та, не дивлячися на його завзяті оборону артилерією, заняли кілька важних пунктів, між ними Естервіль.

Тимчасом на західному крилі аліантської інвазійної армії американські війська звільнили від ворога місцевість Сентені, що лежить на дорозі з Карентану до Перієра. Ворог пробував відбивати Ля Аїе ді Піт та Тілі-сір Сель, але його операції покінчилися невдачою.

Замітний бій розігрався в лісах на полудневий схід від Каєну. По позиціях відступаючих німців у лісах були з повітря британські літаки. У цих лісах німецькі генерали приготували німецьку публіку, якої запалилися ліси, а пожеж вкюрив з цих німців.

ВЕЛИКА РАДІСТЬ СЕРЕД ЗВІЛЬНЕНИХ ФРАНЦУЗІВ КАЄНУ.

КАЕН. — Велика товпа цивільного населення звільненого від німців Каєну збиралася на площі перед катедрою на маніфестаційну церемонію зприводу увільнення. Сотки людей плакали, коли вивішено знову французький прапор та заспівано „марселезу“.

У місті переводиться обчислення жертв добуття міста. Припускають, що підчас бомбардування міста згинуло в ньому цивільного населення 2 до 10 тисяч.

АЙЗЕНГОВЕР ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД КРАЙНИМ ОПТИМІЗМОМ.

АЛІАНТСЬКА КВАТИРА. — Двайт Д. Айзенговер, начальний командант аліантських інвазійних військ, видав зприводу заняття Каєну публичну заяву про досягнення цієї інвазії. Він каже, що американські британські й канадійські війська „б'ються знаменито, що пороблено знамениті поступи, але все це не повинно нікому дати притоки до безмежного оптимізму. Нас жеде ще довга, коштовна й завзята боротьба просто за кожну пядь землі.“

АЛІАНТИ ПІДСУВАЮТЬСЯ ДО „ГОТІЙСЬКОЇ ЛІНІЇ“

РИМ. — Аліантські війська наближаються до воли, але поступіно до нової уфортифікованої німецької лінії, званої ними „готійською“. Головні поступи зроблено на американським секторі проти Леггорну, де американці пробують обійти місто довкола. У ворожі лінії вбито важний клин між містом Поджібонсі й морем.

За британським радіовим донесенням німецькі війська коло Арца дістали дуже сильні скріплення.

ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ ЯПОНСЬКІ ПОЗИЦІЇ.

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — „Либереїтори“ з далеко-східної повітряної сили вдарили в неділю по японському аеродромі в Соронгу, що лежить 300 миль на захід від американських баз на островах Біаку й Нумфорі, та паробили ворогові поважних шкод в інвазіях і літаках.

У суботу „либереїтори“ били по ворожих інсталяціях на островах Каролайнах, а в неділю ранком по Палаяв, Ян і Волсєй.

ЯПОНЦІ В ПОЛЯЦІ ПІДЧАС ОСТАННЬОЇ ФАЗИ НА САЙПАНІ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Двацять п'ять днів забрало американцям, аби зайняти вулканічний острів Сайпан, що лежить на дорозі головних комунікаційних ліній японської морської імперії. В останніх двох днях цієї кампанії, котру багато військових знавців називає найбільше керованою кампанією Паціфіку до цього часу, японці проявляли справжню загальну поляку. Коли американці перемогли 20,000 японців і японці бачили, що їм уже не те перемогти, але й виходу нема, американці могли бачити нераз приклади безцільної смерті; останки японського гарнізону нераз кидалися в море, де вони, не вміючи пливати, топилися; інші вбивали себе самі ручними гранатами.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRYANT 9-0582

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Table with subscription rates: PEREDPLATA (Prepayment) and SUBSCRIPTION RATES (Subscription rates) for one, six, and three months.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

"Другої нагоди не буде"

Німечке положення стає нині відомим усякому. Можливо, що навіть тверді в політичних справах німецькі голови починають догадуватися, що їх положення стає безвихідне. Потвердження цього находимо в останньому числі нацистичного журналу "Райху", що являється органом міністра пропаганди, д-ра Йосипа Гебельса.

Стаття сама теж походить спід пера самого головного нацистичного пропагандиста й має вона вся, від початку до кінця, на цілі заохотити німців до надзвичайного воєнного зусилля. На ділі однак чуткий читач може легко дослухатися конспективної ноти розпущки, що тягнеться нею теж від початку до кінця. Головним пунктом у цьому апелю являється аргумент, котрий Гебельс висказує словами: "Ми знаємо вже добре, що якби ми тепер не потрапили опертися, то для нас нема вже можливості відновити війну за десять, двадцять, або п'ятьдесят літ від тепер".

Властиво дехто міг би в це сумніватися. Адже коли німцям, що програвши першу світову війну, вдалося відновити конфлікт по двацяти роках, то, здавалося, чому не мали б це бути можливим для них, на випадок, якби вони програли другу світову війну, відновити конфлікт і почати за якийсь час третю світову війну? Звісно, що вдалося другий раз, повинно би вдатися третій раз.

Однак в цьому випадку Гебельс виїмково відіймає слухачів, а як це так, то признати треба досвід неперітний.

Величезні втрати в майні й людях. Другу війну вдалося німцям викликати тільки через те, що противники Німеччини не брали серйозно німецьких приготувань до війни, бо Аліанти, самі маючи по шию першої війни, були все переконані, що й німцям нової війни викликати не захочеться. Не маючи певності щодо німецьких воєнних приготувань, Аліанти й не були готові на жертви, потрібні для задержання цих приготувань. По другій світовій війні однак в подібній ситуації Аліанти поводитися би інакше. Що більше, навіть вже тепер вони зовсім не криються з тим, що вони думають третю війну зробити як можливо найдовше, неможливо. Через те вони й не роблять німецькому народови ніяких обіцянок. Тому вони вже не пробують відрізати між нацистичним проводом і німецьким народом. Через те вони говорять тільки про безумовну здачу. Через те вони й не протидіають нацистичній пропаганді, що ця війна буде для всіх вирішальною на довгі-предовгі часи. Зрозуміли це й німці і їх сателіти. Серед такої загальності хіба якась дитина може думати, що світ так легко дозволить собі заколоти спокій у третє, як він дозволив на це вдруге.

ЗНАМЕННИЙ НАПАД НА КООПЕРАТИВИ

Як відомо, Америка ніколи не славилася як країна кооперативів. Одинокий виїмок становила в цьому згляді кооперативна організація, котра тут дійшла до високого ступня розвою в так званих заповомових організаціях. Причиною такого стану річей було багато, але цей факт остається фактом. Хіба в одній тільки Америці можливе таке, аби бізнесмени не знали про існування кооперативних крамниць. А прецінь так воно є в Америці, коли один з них, О. Е. М. Келер каже (в письмі до "Нью Йорк Таймсу"), що в Америці може десять бізнесменів на кожну десятку не знає про зріст кооперативів та їх загрозу для традиційного приватного бізнесу.

За поглядом цього дописувача, між традиційною американською системою бізнесу, між приватним бізнесом для зиску, а цю, "соціалістичною авантюрою, що називається кооперативна демократія", пішла така гостра боротьба, що незадовго може прийти до вирішення питання, котра з цих систем останеться, а котра загине. Таке майбутнє ворожить він на основі розвою останніх кількох років, а головне на основі цієї останньої новини в історії американської кооперативної організації, якою є урядова субсидія для повстання й розвою кооперативного бізнесу. Каже Келер, що не одна кооперативна, яка кілька літ тому починалася просто з нічого, нині дійшла до такої сили, що оперує мільонами доларів капіталу й приносить мільонові приходи. Небезпека з їх боку для звичайної американської системи бізнесу, для приватного бізнесу для зиску, є справді велика, бо кооперативи виняють зпід законів про податкування й зпід законів проти тротів. До того їх не обов'язують ніякі обмеження щодо ведення бізнесу, і тому багато з них нині фінансують підприємства для верчення нафтових шибів та для фабрикації різних виробів.

Кооперативний рух почався в Америці досить пізно (на думку Келера, всего 30-40 літ). Спершу він звертався до дрібних фермерів, представляючи себе спасінням для них. Конгрес пішов на зустріч цьому рухові для рятуння дрібно-го фермерства, ухваленням закону Келера й Волстада в 1922 році, на основі котрого організації фермерів або сальників не мається вважати монополем. Ще пізніше (в 1929 році) створено Федеральну Фармову Радку, а в 1933 році ухвалено закон про створення Фармерської Кредитової Адміністрації, що мала позичати на добрих умовах гроші фермерським кооперативам. Закон з 1935 року про "Рільничу Дострійну Адміністрацію" домагався піддержки кооперативів, внаслідок чого уряд волихте робити закупівлі в кооперативах, ніж у приватних підприємствах. В 1938 році конгрес уповажив секретаря рільництва вистаритися для фермерських кооперативів спеціальні тарифи за перевіз кооперативних продуктів. Закони про податок звільнили кооперативи від плачення дохідових приходів. Останніми часами, як каже Келер, уряд став дозволяти кооперативам сходити нижче установлених урядом цін, а інших випадках рахувати більше, ніж усталені ціни.

Келер каже, що ці фавори конгресу має великий вплив не тільки на кооперативи, але й на весь американський бізнес. Як примір він наводить одну каліфорнійську компанію великих фабрикантів цукру з тротів, котрі мали там 33 цукрові плантації, а крім цього власні трамваєві лінії й готелі; одного дня вони постановили переміститися на кооперативу, аби не платити федеральною дохідового податку. І не дивлячись на протести в конгресі, вони його справді не платять. Інший рід наслідку урядових ласк додає Келер у зрості одної міннесотської компанії для ведення "елейветорів" на збіжжя. Почалася з \$30,000 позиченого капіталу, а нині об'єктає капіталом у 4,300,000 доларів, має мільон доларів чистого приходу й не заплатила урядови ні цента податку. У подібний спосіб Келер наводить інші приклади й робить з них висновок, що кооперативи не платять податків, підчас коли приватні підприємства кервувалися на найвищі податки в історії Америки. Приватні підприємства, мовляв, купують гармати, повзи й літаки для наших воєвків на фронті, а кооперативи сидять собі самодовільні, придумуючи за той час способи, якби то їм опанувати ціле поле бізнесу.

Американські кооперативи за останні роки досягнули високого ступня розвою. Добилися вони цього стану, на думку Келера, завдяки тому, що вони добилися від уряду спеціальних привілеїв: Вони починають від уряду гроші на низький процент, часто гроші, добуті з податків їх конкурентів. У приватному житті, як у службі, справедливим, гуманним трактуванням свого окруження здобув любов і повагу. Чим міг — помагав селянам у їх злиднях, але й селяни віддячувалися тим же. Вчасні розрухів Марія Олександрівна з кільканадцятьма тисячами синком перебувала на селі, під надійною селянською охороною. А в той час сусідні посілости палали, перелякани на смерть власники чим душе втікали до міст під охорону поліції й військових штиків. Звідти насилали дончаків, криваво мстилися на винних і невинних... В днях міжнародних ускладнень ротмістр⁶⁾ Павлоцький перебував у двох-місячний відпустці. Окрема гусарська бригада у складі 17 чернігівського й 18 ніжинського полків перешохла до диспозиції штабу кінського Воєнного округу, з постоем у Києві. Володимир Миколаєвич не думав уже в Орел, місце попереднього постоем полку, вертатися. Про події в світі Павлоцький довідувався з записаної на папу-

рив. Уряд дозволяє їм вести вільно пропаганду, на яку не дозволяє приватним підприємствам. Уряд звільняє їх від податків, котрі в деяких випадках у їх конкурентів доходять до висоти 80 процентів доходу. Все це, каже Келер, кооперативи встигли доклати, бо вони не говорять зовсім про приходи для осіб, а про приходи для всіх, або про ошадності. Мовляв, приходи можна податкувати, але ошадності святі, недоторкні. Він видно хотів би бачити день поруху кооперативів, себто час, як федеральний уряд зажадає від них дохідового податку. Для цієї цілі, як він каже, вже працює могутня організація за вирівняння краєвих податків.

Письмо Келера до "Нью Йорк Таймсу" є тим димом, який свідчить, що десь щось тліє. Вона доказує, що проти американських кооперативів нараджаються хмари. Чи з неї будуть зливи й тучі, покищо це не відомо, але громові будуть. Кооперативи справді виказалися поважними лоботками, які колять людей в очі.

Письмо Келера є прикладом, як того роду кампанію ведеться. Передусім представляється рух як наскрізь несправедливий, як поломання нерівності. Закривається при тому, проти яких нерівностей повстає кооперативний рух. Промовляється теж при тому цілу фальшофію, цілу систему думання, що лягли в основу кооперативного руху. Не говориться нічого, що кооператив дивиться на все посередництво в бізнесі як на збіжжя. Почалася з \$30,000 позиченого капіталу, а нині об'єктає капіталом у 4,300,000 доларів, має мільон доларів чистого приходу й не заплатила урядови ні цента податку.

У подібний спосіб Келер наводить інші приклади й робить з них висновок, що кооперативи не платять податків, підчас коли приватні підприємства кервувалися на найвищі податки в історії Америки. Приватні підприємства, мовляв, купують гармати, повзи й літаки для наших воєвків на фронті, а кооперативи сидять собі самодовільні, придумуючи за той час способи, якби то їм опанувати ціле поле бізнесу.

Американські кооперативи за останні роки досягнули високого ступня розвою. Добилися вони цього стану, на думку Келера, завдяки тому, що вони добилися від уряду спеціальних привілеїв: Вони починають від уряду гроші на низький процент, часто гроші, добуті з податків їх конкурентів. У приватному житті, як у службі, справедливим, гуманним трактуванням свого окруження здобув любов і повагу. Чим міг — помагав селянам у їх злиднях, але й селяни віддячувалися тим же. Вчасні розрухів Марія Олександрівна з кільканадцятьма тисячами синком перебувала на селі, під надійною селянською охороною. А в той час сусідні посілости палали, перелякани на смерть власники чим душе втікали до міст під охорону поліції й військових штиків. Звідти насилали дончаків, криваво мстилися на винних і невинних... В днях міжнародних ускладнень ротмістр⁶⁾ Павлоцький перебував у двох-місячний відпустці. Окрема гусарська бригада у складі 17 чернігівського й 18 ніжинського полків перешохла до диспозиції штабу кінського Воєнного округу, з постоем у Києві. Володимир Миколаєвич не думав уже в Орел, місце попереднього постоем полку, вертатися. Про події в світі Павлоцький довідувався з записаної на папу-

рив. Уряд дозволяє їм вести вільно пропаганду, на яку не дозволяє приватним підприємствам. Уряд звільняє їх від податків, котрі в деяких випадках у їх конкурентів доходять до висоти 80 процентів доходу. Все це, каже Келер, кооперативи встигли доклати, бо вони не говорять зовсім про приходи для осіб, а про приходи для всіх, або про ошадності. Мовляв, приходи можна податкувати, але ошадності святі, недоторкні. Він видно хотів би бачити день поруху кооперативів, себто час, як федеральний уряд зажадає від них дохідового податку. Для цієї цілі, як він каже, вже працює могутня організація за вирівняння краєвих податків.

Письмо Келера до "Нью Йорк Таймсу" є тим димом, який свідчить, що десь щось тліє. Вона доказує, що проти американських кооперативів нараджаються хмари. Чи з неї будуть зливи й тучі, покищо це не відомо, але громові будуть. Кооперативи справді виказалися поважними лоботками, які колять людей в очі.

Письмо Келера є прикладом, як того роду кампанію ведеться. Передусім представляється рух як наскрізь несправедливий, як поломання нерівності. Закривається при тому, проти яких нерівностей повстає кооперативний рух. Промовляється теж при тому цілу фальшофію, цілу систему думання, що лягли в основу кооперативного руху. Не говориться нічого, що кооператив дивиться на все посередництво в бізнесі як на збіжжя. Почалася з \$30,000 позиченого капіталу, а нині об'єктає капіталом у 4,300,000 доларів, має мільон доларів чистого приходу й не заплатила урядови ні цента податку.

У подібний спосіб Келер наводить інші приклади й робить з них висновок, що кооперативи не платять податків, підчас коли приватні підприємства кервувалися на найвищі податки в історії Америки. Приватні підприємства, мовляв, купують гармати, повзи й літаки для наших воєвків на фронті, а кооперативи сидять собі самодовільні, придумуючи за той час способи, якби то їм опанувати ціле поле бізнесу.

Американські кооперативи за останні роки досягнули високого ступня розвою. Добилися вони цього стану, на думку Келера, завдяки тому, що вони добилися від уряду спеціальних привілеїв: Вони починають від уряду гроші на низький процент, часто гроші, добуті з податків їх конкурентів. У приватному житті, як у службі, справедливим, гуманним трактуванням свого окруження здобув любов і повагу. Чим міг — помагав селянам у їх злиднях, але й селяни віддячувалися тим же. Вчасні розрухів Марія Олександрівна з кільканадцятьма тисячами синком перебувала на селі, під надійною селянською охороною. А в той час сусідні посілости палали, перелякани на смерть власники чим душе втікали до міст під охорону поліції й військових штиків. Звідти насилали дончаків, криваво мстилися на винних і невинних... В днях міжнародних ускладнень ротмістр⁶⁾ Павлоцький перебував у двох-місячний відпустці. Окрема гусарська бригада у складі 17 чернігівського й 18 ніжинського полків перешохла до диспозиції штабу кінського Воєнного округу, з постоем у Києві. Володимир Миколаєвич не думав уже в Орел, місце попереднього постоем полку, вертатися. Про події в світі Павлоцький довідувався з записаної на папу-

рив. Уряд дозволяє їм вести вільно пропаганду, на яку не дозволяє приватним підприємствам. Уряд звільняє їх від податків, котрі в деяких випадках у їх конкурентів доходять до висоти 80 процентів доходу. Все це, каже Келер, кооперативи встигли доклати, бо вони не говорять зовсім про приходи для осіб, а про приходи для всіх, або про ошадності. Мовляв, приходи можна податкувати, але ошадності святі, недоторкні. Він видно хотів би бачити день поруху кооперативів, себто час, як федеральний уряд зажадає від них дохідового податку. Для цієї цілі, як він каже, вже працює могутня організація за вирівняння краєвих податків.

Проф. Микола Чубатий.

За належну оцінку подій української історії

II.

Гетьманщина та Запоріжжя.

Козаччина, це новочасне лицарство українського народу, взяло свій початок та розвинулося на Запорозькій Січі. Згодом повстає новий тип козака, зпоза Січі; це так зване городове козацтво. По повстанню держави Богдана Хмельницького та по його смерті в часі існування українського протекторату під опікою Московщини Запорозька Січ майже вповні відокремилася та стала немов для себе окремим політичним творінням. Практично Запорозька Січ стала немов окремою малесенькою державкою незалежною від гетьмана України, але обі, себто Гетьманщина та Запорозька Січ були підлеглі Москві.

Кожному ясне, що це не виходячи на користь української козацької держави, яка по смерті Б. Хмельницького й так з кожним роком тратила шораз більше прикмети держави та ставала якоюсь автономічною тільки одиницею в складі московського царату. Це розбиття виходило тільки на користь протектора Московщини, бо цей поділ українського козацтва московська політика все дуже зручно використовувала на поневолення українського народу.

Запорозька Січ своєю романтикою, буйним ніким невизаним життям промовляє до фантазії та до вродженого українця нахилу до воли а частю й самоволі. Деж на світі могло бути вільніше життя, як не на Запорозькій Січі? Де могла бути більша рівність та демократія як не там, де кошового можна було кожної хвилини скинути та вибрати нового? Тай вибираючи нового, відразу йому немов казали: „ти не дри носа, бо ти знов скинеш“. Необмежена воля, що не дивиться на добро загальне, на самостійність українського народу, стає не волею, але самоволею, а така рівність та демократія доведені до абсурду стають звичайною охлократією, себто пануванням, чи народ, дорогою якогось суспільного перевороту, а не дорогою розвою кооперативних підприємств. Мішати одно з другим можуть хіба люди, яким не йде за чесне вияснення справи, а за добуття для милої їх думки прихильників якимнебудь способом, чесним, або й інакшим.

Все це закривається, бо це кидає спеціальне світло на те, що Келер називає американською системою бізнесу, себто на бізнес для особистого приходу. За те підсмавується читачеві, що система кооперативів є соціалістична система. Наділі соціалізм це інша теорія, що виходить із зовсім інакших заходжень і стремить до інших цілей. Правда, бували соціалісти, які припускали можливість досягнення соціалізму дорогою кооперативу, але таких не було багато. На загал соціалісти хочуть добитися перевертання засобів продукції на

нуванням не відповідальної черні та переміняються в анархію.

Запорозьська Січ та її роля в українській історії.

Оспівувана в народній пісні Запорозька Січ ставала незрозумілою історією 17-го та 18-го століття осередком саме панування охлократії та її невідповідальних провідників, козацьких демагогів.

Запорозька Січ по повстанню козацької гетьманської держави повинна була переміститися в табір військового вишколу та в свого роду твердиню козацької держави, але під владою гетьмана Запорозька Січ гетьмана слухати не хотіла, але хотіла мати вплив на справи гетьманської держави і аж надто часто її вплив особливо при виборі гетьмана був використовуваний Московщиною на шкоду України.

Перший гетьман прислужник Московщини Іван Брюховецький, що перший став закопувати державний характер України та йти на уступства Московщині, був саме буйним кошовим Запорозької Січі та її теж впливами та впливами черні вибраний гетьманом. Пересадний демократизм Запорозької Січі використовував Московщина все проти традиційної демократичної України на її поневолення.

В самій Московщині панувало не тільки царський деспотизм та брак фундаментального шанування людської гідності, там теж панувало незвичайно важна панщина, так зване кабальство, себто напівневільництво простих селянських мас. На Україні царський уряд все звичайно виступає ніби проти українських мас проти української козацької старшини. Він аж надто часто послугується Запорозькою Січю як речником прав простих мас.

Чи дійсно московський уряд бажав добра українських мас, яких положення було прямо раєм в порівнянні з панщиною пеклом мужика на Московщині? Ніколи в світі! Московщині ніколи на добрі українських мас не залежало, її треба було тільки тих мас для ослаблення української держави, для визнання рук її зверхника гетьмана. Тоді вона висувала маси проти свого правого володаря, щоб так тримати Україну все в стані хаосу й соціального неспокою. Такою політикою осягала Московщина подвійну користь. По перше не надто політично доведіти українські маси набирати переконання, що цар є їх опікуном, отже через це зростає московськість серед українських мас, що як червак підтигало основи української держави.

З другого боку старшина та гетьмани, щоб якось утриматися при владі та опанувати бунтовані Московщиною маси мусіли вірніше служити цареві та уступатися волюностям України. В той спосіб Московщина осягала свою ціль, щоб панувати над Україною та з року на рік обмежувати її волюності, що вело до затрати першого правдиво державного характеру України.

Московщина та українські маси колись і нині.

Таку саму політику, при помочи українських мас валити українську державу, вела Московщина за часів козацької держави 17-го та 18-го століття, таку саму політику веде вона й за наших часів, коли йде про боротьбу з українським державним самостійництвом. Серед українського народу ніде (Докінчення на сторінці 3-тій)

Advertisement for "В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА" (In the Claws of the Two-Headed Eagle) featuring a story by O.L. Luvynin.

Ці люди довели армію до розгрому своєю зарозумілою нездарністю. Між старшинами фронтівками кружляли висміюючи нагороди й ордери, піснючки: За що у вас Володимир⁵⁾ з бантом? — Я був при штабі адютантом... А у вас за що Георгій⁶⁾ в Штармі⁶⁾ був на п'яній ордері... Безперечно частина старшин свої ордери заслужила, відвагою і кров'ю. Таких була меншість, і та меншість ордерів демонстративно не носила. Широко розповсюдилася між частинами питання генерала Гріненберга, звернене до одного здібного полковника, якого полк, утративши тільки сімох воєвків вбитими, вибив японців з села, перед яким інший полк той самої бригади з нещадною полковником, утратив 820 душ самими забитими, цилі не осягнувши. Чому у вас так мало забитих? Нешлара одержав ордер Володимира 3-тої степені, а здібного полковника Гріненберга не подав руки, — мало забитих і знов виспівували часом щоб чув самий Гріненберг: Один полковник розум має. Та в неслучу й він полав. Забитих мало... Забитих мало... Шанобливо висловлювалися старшини тільки про кількох, самого Куропаткіна, Кон-

6) Ротмістр — сотник кінноти.

ІСТОРІЯ БУДОВИ ПАМ'ЯТНИКА Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОМУ В КИЄВІ

Читаючи в „Свободі“ спомини під заг. „Що писала „Свобода“ тому 30 літ“, пригадуємо собі, що в 1914 р. мали в Україні під Росією святкувати величаво 100-літні роковини народження Тараса Шевченка. Між іншими проектами була намічена будова пам'ятника поетові.

Саме тому, що будова пам'ятника Тарасові стала актуальною ще далеко до самого ювілею, нагадували собі провідні люди історію будови пам'ятника Богданові Хмельницькому в Києві. Один з провідних українців того часу, Орест Левицький, написав довшу статтю під наголовком, поданим над цією статтю на те, щоб українське громадянство покірствовувалося досвідом з тієї будови.

В теперішньому часі багато пишеться в большевицькій пресі про Богдана Хмельницького як великого російського державника і згадується про пам'ятник Богдана в Києві; отже історія самого Богдана й його пам'ятника набирає нового інтересу. Саме з огляду на цей відновлений інтерес поміщуємо статтю Ор. Левицького з деякими пропусками та з перекладом на українську мову таких місць у статті, які були подані московською мовою. Стаття була написана ще в 1913 році, отже носить цілу туго часу.

Автор статті пише, що комітет будови пам'ятника, хоч обіймав сласти прилюдний звіт із своєї діяльності, а помістив лише коротку згадку в „Київській Старині“, цього не зробив, то тепер, тобто в 1913 році, значить після 25 літ від часу викінчення будови пам'ятника, нема вже кому це зробити.

Тепер, коли ми бачимо, що складали з себе комітет (будови пам'ятника), я „один лишаюся на світі“ — пише Ор. Левицький — „і через те почувачу себе повинним трохи ширше розповісти про справу будови пам'ятника, ніж це було зроблено комітетом в 1888 р.“

Потім розповідає про цю справу так:

Як народилася думка про пам'ятник.

„Гадка про те, що слід би на Україні поставити пам'ятник Хмельницькому, виникла ще в 1850-х роках, коли в Києві знайшлися учені люди, що стали цікавитися українською історією. Таким власне ученим українцем-патріотом був наперед перший ректор київського університету Михайло Максимович. Видаючи в 1859 р. історичний альманах „Українець“, він мистив там свої наукові листи до московського проф. Мих. Погодіна про Богдана Хмельницького і між іншим писав так (в перекладі):

„Коли я гляджу на московський Кремль і люблюся величавими пам'ятниками Мініна й Пожарського, то все говорю до себе: „Чому то дощі в Києві ані в Переяславі нема пам'ятника Визволителя України (в оригіналі: „Малоросії“) від цього самого ярма, що тяжило над нею ще більше й сильніше, ніж над самою Московією. А коли про це не постаралися Рязаньські, Заводовські, Безбородьки, Трошинські і другі малороси, то може хоч ви, великороси, придумали наконец сплатити цей довг вдячності для благородної пам'яті славного гетьмана, котрого рука ми вся Україна, східна й західна, відорвалася від польської рипосполитої і прилучилася до Москви, у спільний склад руського світу“.

Цю гадку Максимович не раз висловлював у своїх писаннях про історію України; її поділяли й інші кіяни, й між ними приятель його, голова київ-

ської Археологічної Комісії, відомий Михайло Юзефович. Мінючи кілька разів своє політичне „лице“, він в ліберальну пору царювання Олександра II удавав з себе слов'янофіла-демократа, майже українофіла, приятелював з Хомяковим, Самариним, Аксаковим, а з другого боку — з Кулішем, Білозерським, Галаганом, навіть з Шевченком, мистив статті в „Основи“ і далеко полемізував з поляками за їх „притязання“ на Україну і за честь видатних діячів української історії. Якось трапилось, що відомий польський літератор Гравовський помістив в московській часописі „Лень“ полемічну статтю, в якій назвав Б. Хмельницького звичайним бунтарем, подібним до Пугачова, що його царниця Катерина держала у залізній клітці і покарала як розбійника. Це болочо вразило Юзефовича, і він з таким запалом відповів Гравовському:

„Ні, пане Гравовський! Історичне місце для Хмельницького не це, що йому призначене; місце для нього на Софійській площі в Києві на бронзовому коні, у виді народнього вождя, який покаже мечем на схід і цим рухом руки рішає про долю Польщі. Ви нам пригадали на довг, який винна Росія Богданові і тому ми вам за це вдячні“.

Після такої похвалки треба було вже подати й про її здійснення. А час був до того дуже погожий; 1860-ті роки — це була доба, коли трохи не по цілій Росії будувалися пам'ятники усім героям, а відповідно до потреби розвелося чимало артистів, що постачали потрібні задля цього проекти і часом самі намагалися з своїми послугами, щоб мати заробіток. Поміж такими артистами найбільш вславились тоді відомий Михайло Пікешин, бо він брав участь у будованні пам'ятників „Тисячоліття Росії“, царниці Катерині II і адміралу Грейгу в Миколаєві. До його й звернувся Юзефович з запитанням, чи не взяв би він зробити проект пам'ятника Б. Хмельницькому, і взагалі прохав його поради в цій справі. Той з превеликою охотою озвався на цей заклик і влітку 1868 р. сам прибув до Києва. Разом з Юзефовичем вони ухвалили, що пам'ятник краще мусить стояти на Софійській площі, й навіть визначили місце, де саме треба його ставити. Тодіж Пікешин зробив перший начерк пам'ятника відповідно обставинам майдану, на якому він стоятиме, і умовився з Юзефовичем так, що ніякого конкурсу обявляти не треба, а що він матиме нагоду приватно показати цареві свій проект і коли цар його ухвалить, тоді вже Юзефович подає про те, щоб від київського генерал-губернатора надійшло прохання про дозвіл збирати жертви на пам'ятник. Так воно й сталося.

Цар Олександр II цікавився художньою скульптурою і інколи відвідував майстерню Мікешина, коли той ліпив фігури для пам'ятника царниці Катерині. Угледівши якось там великий малюнок невідомого лицаря на баскмі коні, цар запитав, що то є і для чого. Мікешин пояснив, що на Україні, під вражінням недавнього польського повстання, виникло загальне бажання пристойно вшанувати патріотичну вислугу гетьмана Хмельницького, що прилучив Україну до Росії, збудованням йому пам'ятника, і коли буде на те милостиве царське призволення, то київський генерал-губернатор радо причиниться до цієї справи формальним порядком. Цар ласкаво похвалив такий замір, і самий проект пам'ятника йому подобався. Мікешин

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

КУТОК МОВИ.

Такого „Кутка Мови“ треба нам не тільки у „Свободі“, але й у всіх наших часописах тут за морями. А треба теж, аби тямущі одиниці зміж нашого народу поглиблювалися думками до самого споду у зміст українських слів, висловів та мовних законів і переслали свої мовні завваги до такого Кутка Мови для загального овідомлення меншого брата у правилах рідної мови.

Ваш переклад „Овер-олс“ на „Поверхниці“ дуже влучний і він прийметься між народом на Україні.

Від себе наразі хіба подамось які мовні завваги людям до відома:

Українці ніколи не вживали й не вживають жовто-блакитного прапору. Чому? — Бо, аби зробити такий прапор, то требаби наперед вимішати разом жовту краску з блакитною краскою, зробити з того розчин, а описля тим розчином закрасити полотню з того полотна зробити прапор. Це буде прапор жовто-блакитної краски або блакитно-жовтого „кольору“, залежатиме, котрої з красок додали ми більше.

Український прапор являється у двох відрубних красках, отож блакитний, як небеса над Україною, а жовтий, як доспілі ниви на Україні.

Український прапор: Блакитний та жовтий, коротше: Блакитний-жовтий... Це одно.

Друге: — Пішла пошесть від українських учених поміж український нарід писати й говорити так, аби іменник ставити у семім відмінку (місцевнику), а прикметник, належний до того іменника, ставити у третім відмінку (давальнику): „І розлятий був при Понтієському Пилаті“ або: „У теперішньому часі“. На що таке безглуздя? Такого викривлення льогічного думання нема у жадній культурній мові. Говоріть і пишть у місцевіку: „При Понтієськім Пилаті“ — „У теперішній часі“ і т. п. та не захоплюйтеся і не малується учених одиниць, що вчилися основно чужих мов, а своєї тільки прихашчями набули потрохи то — тут то там. Вони не мали даних братися вчити других того, чого самі основно вперед не навчилися. Вони бралися „реформувати“ українську мову тому, що самі не вспіли заглянути до глибини основ української мови. Реформувати українську мову значить тільки, що викривлювати та засмічувати її чужим способом думання.

Українська мова фільологічно це прамати усіх слов'янських мов включно з церковнослов'янською мовою. Вона має усі повні граматичні форми, а з неї втворилися інші слов'янські мови, скорочуючи та намагаючи українські граматичні форми, як кому подобалося:

зараз же сповістив про це Юзефовича, і через місяць-другий тодішній київський генерал-губернатор князь А. Дундуков-Корсаков мав уже (16 січня 1870 р.) формальний царський дозвіл збирати жертви на пам'ятник Хмельницькому по цілій Росії. Швидко потім, під зарядом генерал-губернатора, склався особний комітет по збудованню пам'ятника, а в осени тогож 1870 р. комітет вирішив питання й про місце для пам'ятника.

Комітет признав найбільш пристойним місцем майдан проти Софійського собору, маючи на увазі історичну згадку, що тут власне кияни урочисто стрічали Хмельницького 27 грудня 1648 р., коли він з військом вертався на Україну, погромивши Польщу, та ще й те, що тут найбільше буває селян, що приходять на прощу до Києва.

(Кінець буде).

москалі по своїому, поляки по своїому, і т. д. Та про це треба буде написати особну наукову розвідку. Тимчасом говоріть і пишть так, як Вам Ваш природний розум диктує.

Близький той час, коли „Повна Граматика Української Мови“ появиться на українським базарі для усталення українським письменницької мови.

З повною пошаною
Іван Бодруг,
Торонто, Канада.

(Примітка Редакції: На нашу думку, говорити про український прапор, що він блакитний і жовтий, це підпадати під вплив англійської мови. Досі ніде українці так про такі річі не говорили. Вони говорили про австрійський прапор, що він чорно-жовтий, про польський, що він біло-червоний, про папський, що він жовто-білий. Через те й пише „Українська Загальна Енциклопедія“ в статті „Національні барви“: „Н. б. укр. держави й народу: жовто-блакитна“. Щодо жовтоблакитної краски, яку, мовляв, дістається через вимішання красок жовтої й блакитної, то такої нема; краску, що повстає з вимішання цих двох красок, називаємо тільки зеленою, а не жовто-блакитною (ні блакитно-жовтою). — Щодо погляду Шан. Дописувача про такі фрази, як: „при Понтієському Пилаті“ та „в теперішньому часі“, (вдастиво повинно бути: теперішньому), то ледво, чи можна про них сказати, що тут люди, не тямущі в справах української граматики лучать іменник у семому відмінку з прикметником у третім. Адаже й Шевченко писав: „сиділа прийшла топиться в глибокім, в Дніпрі широкому“ (Сон); „Іх і повінчано обох, Таки в домашньому костюлі“ (Варнак); „На широкому столі Сліпі лірники снідали“ (Титарівна); „Аж страх погано у тім хорошому селі“ (І вприс я на чужині); „У Хвостові, у славномі місті“ (Швачка); „Один утопився у Дніпрівім гирлі“ (У тієї Катерини); „Якось по сьомому годочку“ (Марія); „В непробудимому Китаї, В Єгипті темному“ (Саул); „В Гаю, передвічньому гаю“ (Чи не покинуть нам, небого); і так далі, просто без кінця. І назбирати можна прикладів без кінця в інших українських письменників, поетів і прозаїків. Іх народ на західній Україні говоріть: „Я тобі кажу по доброму“; і: „По мойому сказав би так“ і „Він зробив це по своєму розумінню“.

Отже не така це проста справа, як виглядає, і ледви чи можна збутися заявою від руки, що мовляв це все малування людей, що чужих мов вчилися, а не своєї. Справу треба розглянути багато глибоше. — І щодо теорії про праматірність української мови — те саме. Відомо, що є люди, які виступають з подібними теоріями про інші мови. Поки не почумемо на цю теорію всіх аргументів, важко про неї судити).

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Михайло Юркевич з Бетлегема, Па., \$10; Петро Олексів як дар від Зауцених Організацій при укр. церкві Пресв. Тройці в Йонгстанві, О., \$50; Анастазія Біловус з Дітройт, Мич., \$5 як місячну жертву; Петро Цан з Ньюарк, Н. Дж., \$5; Дмитро Хрупалик \$15 як дохід до свята Золотого Ювілею У. Н. Союзу, що відбувся в Савт Дірфілд, Масс.; Йосиф Зазуляк з Вустер, Масс., \$3.

За належну оцінку подій української історії

(Докінчення зо сторони 2-гої)

ні на ділі панів немає, бо на протягу історії український нарід стратив своє панство, яке спольщилося або змосковщилося. Через це український нарід мабуть побіч небагато народів на світі є не то світоглядом, але й практикою життя на сто відсотків безпанським. Одначе московська пропаганда, коли йде про ослаблення політичної сили українського самостійницького руху, все говоріть про українських панів, яких на ділі немає на світі. Панами робіть працюючого інтелігента, якому і не вмитися до буржуїства червоного комісара, але для баламучення українських некритичних мав все повторюється фразу про українських панів, якими все є тільки українські самостійники, отже оборонці права українського народу, себто українських мас бути правдивим хазіяном на власній українській землі.

Це вже традиційна політика Росії ставати ніби то оборонцем українських мас, щоб їх взяти в це душе соціальне поневолення, тоді, коли Україна дістанеться в певні московські руки. Тоді той сам український простий чоловік, що помогав Московщині валити українську державу дістається в найгірший соціальний гнет, от хочби в новочасну панщину в Советським Союзі.

Саме Запорозьська Січ та українські маси баламучені Московією мають багато теж на сумлінно перед історією українського народу таких промахів. Вони ставали знярядям в руках Мосдовщини для відбярання волі українському народові, отже такі самим українським масам на першому місці. Інакше було тільки тоді, коли на чолі Запорозької Січі стояли кошові з державницьким думанням, що не було знов так надто часто. До таких краших та державнотворчих кошових отаманів Січі належав з часів Самійловича, кошовий Сірко, Гордієнко, сучасник Мазепи та останній кошовий Калнишевський.

Чи Запорозьська Січ не має своїх заслуг в українській історії?

І знов серед деяких українських публіцистів, недавніх часів появляється голоси про цілковиту безвартісність Запорозької Січі. Навіть ще недавно можна було читати погляди, що ніхто другий тільки гетьмани України повинні були зробити це, що зробила згодом царниця Катерина, а саме зруйнувати Запорозьську Січ як гніздо бунту та демагогії проти законного володаря гетьмана.

Це знов історичні погляди

Torpedoed at night, men of the Merchant Marine abandoned their fast-sinking ship. Frederick R. Zito, Cadet-Midshipman, left his lifeboat, climbed hand over hand up the falls to free a 250-pound fireman. Unable to loosen the ropes, he cut them free, then towed the entangled man until they were picked up by a lifeboat. His is heroism beyond the line of duty. That extra War Bond you buy may save a life!

AMERICAN HEROES
BY LEFF

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ
ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.
З весілля на народні цілі.

Наші діяльні громадяни Микола й Розалія Ведал справили весілля своїй донечці Марійці, що виходила заміж за Івана Маленчука. Шлюб відбувся в українській православної церкві 4. червня, а гостина в салі цієї церкві під ч. 72 Герис евеню. Було багато гостей, бо кожен хотів вшанувати і молодих і родичів, знайомих із своєї громадянської та церковної роботи.

Серед гостей промовив староста Іван Слободян, який віддавши честь молодим і весільним гостям, закликав до складок на народні цілі. Збіркову знялися жінки, збрали \$50, а їх розділено так: На приготування німецьку публічну церкву \$20, на православної семинар \$5, на жіночий часопис Наша Доля \$10. Шира подяка всім жертводавцям.
Марія Кінаш.

EVERYBODY BUY WAR BONDS

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 4. липня 1944 року помер по тяжкій і довгій недугі на раку **ВАСЬКО ГЛАДЬО**, член Бр. св. Петра й Павла, від. 285 У. Н. Союзу в Фарел, Па.

Покійний походив зо села Маконова, повіт Доброміль, Галичини. До У. Н. Союзу вступив 1923 року. Похований у смутку жону Марію, двоє синів: Івана в армії і Михайла дома.

Похорон відбувся 6. липня 1944 при участі двох священників і членів відділів 285 і 386 У. Н. С. та шайомах. — В. Р. П. Н. Забич, секр.

FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS

КУПИТЕ ВОЄННІ БОНДИ

В ПАМ'ЯТЬ 50-ЛІТТЯ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ НА АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПОЛІ

появилася отсе англійською мовою книжка, якої потреба давалася тут відчувати вже віддавна; зокрема серед нашої тут родженої молоді. Отсею книжкою є науковолітературна праця професора Колумбійського Університету, Кларенса А. Маннінга, про визначних українських письменників, як Івана Котляревського, Григорія Сковороду, Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесю Українку, Василя Стефаника, Михайла Коцюбинського та інших. Є це

UKRAINIAN LITERATURE
STUDIES OF THE LEADING AUTHORS
— BY —
Prof. CLARENCE A. MANNING

Ось та книжка, вислід довголітнього труду проф. Маннінга, повинна знайтися у кожній культурній українській хаті в Америці. Вона повинна дістатися негайно до всіх важливих публічних бібліотек по різних американських містах. Вона повинна бути і по бібліотеках високих шкіл. А в першу чергу повинна її набути і читати американсько-українська молодь.

Ціна за примірник \$1.50

Замовлення слати на адресу:
СВОБОДА
P. O. BOX 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—Bergen 4-0237—BRYant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need both.

Сущі робітники обов'язані мати посвідку, що вони є до розпорядженості. При переміщенні до менше суцільних робіт мусять мати крім цього згоду Юнаїтд Стейтс Емплоїмент Сервіс. Критичні робітники потребують теж обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

МУЖЧИН НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ. Дістануть харч і уніформи. Цялий час або частину. ПОМИВАЧІ ДИШВАШЕРЗ, ПАТВАШЕРЗ, ПОРТЕРИ на день і ніч.

Мусять говорити по англійськи. Бонуси — платні вакації. Постійна позиція. Робітники в критичних заняттях мусять принести звання.

SCHRAFFT'S ГОЛОСИТЬСЯ ЩІЛНИ ДЕНЬ. 56 WEST 23rd ST., N. Y. C. АБО ГОЛОСИТЬСЯ 5-8 ГОД. ВЕЧІР 1181 BROADWAY (Nr 38th St.) N. Y.

ДОМОВОГО РОБІТНИКА ДОБРА ПЛАТНЯ. Голоситься у п-ни Hurst HOTEL GRAMERCY PARK Lexington Ave. & 21st St., N. Y. C.

ПОТРІБНО МУЖЧИН

Досвід не потрібний. ЯК ПОРТЕРІВ І РОБІТНИКІВ ДОБРА ПЛАТНЯ ПОСТІЙНА РОБОТА. Робітники з важкої повоєної роботи мусять мати доказ знання.

FEDERAL TELEPHONE & RADIO CORP. 591 BROAD ST., NEWARK, N. J.

Досвід не потрібний. Гартаку в Джерсі Сіті. Найвища платня. Tel. BERgen 4-5012.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖЕНЩИН

МУЖЧИН—ЖІНОК ПІЛОДЕННА АБО ЧАСОВА РОБОТА 4 ДО 7 ГОДИН ДЕННО ДОБРА ПЛАТНЯ СТАЛА ПРАЦЯ ДО ЗВЯЧАЙНОГО ЧИЩЕННЯ В ОФІСОВИХ БУДИНКАХ І ГОТЕЛЯХ В МЕНДЕНІ І БРУКЛІНІ. ВЕЧОРАМИ АБО НОЧАМИ Голоситься денно до NATIONAL CLEANING CO. 9 W. 29th St., near 5th Ave. New York City

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПОНІСТАВІ, О. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140, повідомляє всіх членів, що місінні збори відбуватимуться в неділю, 16 липня, в годині 1:30 понодні, в галі церковній, 185 Ейбл ул. 7а цих зборів будуть важкі наради і роздавання дивідендів від У. Н. Союзу. Хто має нового кандидата до У. Н. Союзу, най, принесе з собою на збори або листи секретареві. О. Ненко, пресд.; М. Петруха, кас.; В. Пуак, секр.

АКРОН, О. Бр. св. Духа, від. 295 У. Н. С. повідомляє всіх членів, що місінні збори відбуватимуться в неділю, 16 липня, в годині 1:30 понодні, в галі церковній, 185 Ейбл ул. 7а цих зборів будуть важкі наради і роздавання дивідендів від У. Н. Союзу. Хто має нового кандидата до У. Н. Союзу, най, принесе з собою на збори або листи секретареві. О. Ненко, пресд.; М. Петруха, кас.; В. Пуак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. 40, Ніколая, від. 175, повідомляє всіх членів, що місінні збори відбуватимуться в неділю, 16 липня, в годині 1:30 понодні, в галі У. Н. Дому при Мартін ул. Всі члени мусять прийти на ці збори, бо маємо важкі справи до пологодження. Кожний член має прийти на збори і взяти свого чека на дивіденди з У. Н. Союзу. Визнаємо тих членів, що мають пошукати, щоб сплатити потрібні. В. Брагус, пресд.; А. Дакін, кас.; В. Бартош, секр.

РАЧЕСТЕР, П. П. Місінні збори Бр. св. Пасхали, від. 217, відбуватимуться в неділю, 16 липня, в годині 3-ї понодні, в галі церковній. Обов'язково всі місінні і позамісінні члени мусять прийти на ці збори, бо є важкі справи до вирішення. Уряд і комісія дадуть лист з біснєс і буде роздавати чеки дивідендів з У. Н. Союзу. Будуть наради в справі пікніку, що має відбуватися в серпні, та інші важкі справи. За уряд: М. Януа, пресд.; П. Пасіак, кас.; А. Іванів, секр.; 45 Sul Ryan St.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ЖІНОКИ КІЛЬКА-ГОДИННА ПРАЦЯ РОБІТНИЦІ В ЦЕНТРИ РОБІТНИЦІ В КУХНІ 11 рано до 3 понод. 5 понод. до 9 ввечер 5 днів

SCHRAFFT'S 56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

ДИВЧАТА І ЖІНОКИ НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ Цялий час або частину

ПЕКАРИ РОБІТНИЦІ В ЦЕНТРИ В РОБОТІ ПРИ САЛЯТАХ ПРИ СЕНДВІЧАХ ПРИ НАРОВАМІ СТОЛІ ПОМИВАЧКИ КУХАРКИ

ДЛЯ ПРИКЛАДЖЕННЯ ДЕСЕРТУ ДЛЯ РОБОТИ В ПРАЛЬНІ

Мусять говорити по англійськи. Дістануть харч і уніформи. Бонуси — платні вакації. Постійна робота. Нагода для авансу. Робітниця в критичних заняттях мусять принести звання.

SCHRAFFT'S 56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

АБО ГОЛОСИТЬСЯ 5-8 ВЕЧЕРОМ 1181 BROADWAY (Nr 38th St.) N. Y.

КУХАРКОК Жінок заінтересованих в куховарстві 3 домашнім або рестораним досвідом. Добра платня—скора відплата. Гарний викид в добрій роботі. Треба знати читати і писати по англійськи

SCHRAFFT'S 56 WEST 23rd ST., N. Y. C.

ЧЕМБЕРМЕЙДС ДОБРА ПЛАТНЯ ГОЛОСИТЬСЯ У П-НИ HURST HOTEL GRAMERCY PARK Lexington Ave. & 21st St., N. Y. C.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА.

Місінні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 99, відбуватимуться в неділю, 16 липня, в годині 7:30 ввечір, в галі церковній. Просимо членів прийти на збори і доставити свою дивіденду з У. Н. Союзу, бо секретар не буде посилати поштою нікому. Довжучий член мусять принести свій дог, бо інакше будуть суспендовані. Н. Герман, секр.

ВІЛМІНГТОН. Місінні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 247, відбуватимуться в четвер, 13 липня, в годині 7:30 ввечір, в галі церковній. Просимо членів прийти на збори і доставити свою дивіденду з У. Н. Союзу. Просимо членів принести свій дог по одному новому членові і вислати свої листи до У. Н. Союзу. За уряд: М. Марцівіч, пресд.; Н. Гурій, кас.; П. Сад, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. Місінні збори Бр. св. О. Ніколая, від. 5, відбуватимуться в суботу, 15 липня, в годині 7:30 ввечір, в галі Укр. Дем. Клубу, 31-14 Гоєнда Ене. Просимо всіх своїх місінних і позамісінних членів і членів, прийти на ці збори, бо маємо важкі справи до рішення. Просимо довжучих членів принести і сплатити свій дог, бо інакше поступимо відносно до статуту. Просимо членів і членів, котрі мають знайомих і приятелів, що не є членами У. Н. Союзу, щоб старалися вислати їх в членів У. Н. Союзу. М. Левіч, пресд.; Г. Васильк, кас.; А. Барніч, секр.

„АС“. Лютенант-полковник Франк Габрескі з Ойа Сіті, Па., є першим асом-летуном Америки. Він збив 28 ворожих літаків. Збивши 28-го ворога, він вибирається в Америку на урлово, аби подякуватися за пашною Кей Кокрен з Гренд Реніде, у стейті Мішиген.

Війна з комашнею

Війна плодить війну. Велика війна між людьми й народами спонукує придумувати способи й засоби війни проти різної біди, яка ослаблює населення. Такою язвою для всього людства є комашня, яка спричиняє смерть тисяч людей і наносить шкоду в біліонах доларів. Воєнна конвенція прийняла способи винищувати комашню, щоб дати людям жити.

Недавно відбувся в Нью-Йорку зїзд експертів по винищуванню насікомців. На зїзді виявили знавіч інтереси відкрити в їхній праці, які досі лише декому і то лише частинно були знаві. Головну увагу звернув на себе чудодійний хемічний матеріал із дивачною назвою „діхлоро-діфеніль-трі-клерган“. Це є той самий матеріал, що про нього писали три місяці тому і назвали його „Ді-Ді-Ті“. D. D. T. Він став славним в недавній боротьбі американців у Неаполі в Італії, коли то там вибухла епідемія тифу. При допомозі цього хемічного матеріалу спийшли там тиф цілковито, заки недовга могла поширитися. Спийшли тиф так, що винищили коши, які, як звісно, найбільше поширяють тиф. Тепер уже звісно, що D. D. T. вбиває й інші комахи, які загрожують життю або маєтності людини.

Нова доба в боротьбі з комашнею.

D. D. T. є добрий на скроплювання їжі, в якій загнивали насікомці. Тепер його відісто вивозять для вжитку здоброї сил на фронтах. Експерти завважують, що D. D. T. надається на всякі потреби. От узяти жменю цього хемічного хемікалу і вкинути в ставку або й озера і там відразу вигинуть заразні комарів-москітів. Посипати цим по-

Новий хемікал такий сильний, що мала його кількість може бути дуже доцільна. Щоби тиродукувати порошок вистарчальний на винищення вошей, вистарчає вже 10% D. D. T. в додатку до якогось нейтрального порошку. Початкова кількість, яку дарувало підприємство Злученим Державам для поширення продукції в нашому краю, це були 3,500 фунтів. Але й це вистарчило, щоб захоронити 300,000 американського війська перед тифом на місяць. Для спрепарування порошку проти комаш у рідничтві вистарчить лише 1% D. D. T. для змішки з відповідним нейтральним матеріалом і вже така змішка вистарчає на винищення американського хрущика, який зїдає бароблю.

Цікаве, що чистий хемікал D. D. T. не виказує вбивчої сили, але як його змішати з таким нейтральним порошком як „таклом-папдер“, отже мінеральним порошком з каміння, або коли його змішати з олієм — нафтою — керосином, тоді D. D. T. набирає великої сили. Коли цей хемікал в чистій стаї зажити з харчом, тоді він є отруєно. Але коли він уже змішаний з іншими субстанціями, не виказує ніякої шкоди, хоч десятки тисяч наших воєників вживають його для згада-них вище цілей.

Експерименти з D. D. T. йдуть далі. Його вживають проти японського хрущика проти хробачка в кукурудзі, проти павутиння на овочевих деревах, проти оवादів; що винищують канусту й інші городини.

Важити його раз проти блошиць в ліжках, легко буде чисте на цілий рік! Пси й коти можуть при його помочи захищитися перед блохами, кури перед вошами, а убрания в замкнених шафах і закамарках захищитися від молив. В торговлі вживають хемікал D. D. T. в двох формах: або як Гесорол для хліборобів, або як Неосід для вбивання комаш на насікомих, які шкодять людині й худобі. Оба препарати вироблені або як порошок, або в змішці з олієм-нафтою.

Присипляючий порошок.

Воики назвали D. D. T. в Африці, „присипляючим порошком“, коли то вдалося при помочи порошку спийнати тиф, а воики могли спокійно заснути після винищення вошей. Коли Італія сканітувала і перші американські воики з Африки перейшли до Італії, вони перевезли зі собою воші в убраниях, а тимсамим і заразили тифу. Як лише команда завважала небезпеку,

піддано цілу американську армію під процес „відвошивлення“. По 50,000 воєник денно піддавалися під очищування впродовж півтора місяця, поки не перейшла через цей „вогонь“ ціла півтора мільона армія і поки не припинило цілковито епідемію й загрозу тифу. Кажуть, що американські воики, коли женяться з італійськими дівчатами, обсипають своїх наречених не рижом, а порошком з D. D. T....

Фашистська поліція дозволяла аргентинським націоналістам роздавати летючки і навіть їм помагала. У Буенос-Айрес арештовано кількох робітничих лідерів і посаджено в тюрму за те, що прилюдно критикували владу. Уряд видав розказ, що владі не можна критикувати, а хто відважиться, то буде караний. Фашистські банди вигнають ножами по вулицях і нападають на приватні доми опозиції та вибивають вікна в друкарнях прогресивних газет. Ці газети вже давно закриті, але націоналісти не можуть за них забуть і мстяться в той спосіб, що вибивають вікна і кидають бомби. Поліція бачить, як націоналістичні розбишачи поводяться і, що роблять, але відає, що нічого не знає. Німецькі вигнанці в Монтевідео кажуть, що так колись було в Німеччині. Як Гітлер прийшов до влади, то в Берліні не можна було на вулицю вийти. Молоді нацисти нападали на жидівські склади і вибивали вікна, коли і де самі хотіли, а поліція дивилася і сміялася. В Буенос-Айрес повторюється те саме, що колись було в Берліні, може бути, що й під проводом тих самих людей, бо в Буенос-Айрес тепер зібралася вся нацистська сметашка з Південної Америки і помагає аргентинським націоналістам довести край до стану, в якій теллер опинилася Німеччина.

Експерименти з D. D. T. йдуть далі. Його вживають проти японського хрущика проти хробачка в кукурудзі, проти павутиння на овочевих деревах, проти оवादів; що винищують канусту й інші городини.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПІЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Ніколая, від. 369, повідомляє всіх членів, що місінні збори відбуватимуться в неділю, 16 липня, в годині 7:30 ввечір, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на означений час і сплатити свої місячні вклади. Кожний член дістане свій чек дивідендів з У. Н. Союзу. Маємо важкі справи до вирішення. Визнаємо довжучих членів і сплатити свій дог. — М. Куба, секр.

ДЖАНСТАВІ, ПА. Місінні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11, відбуватимуться в неділю, 16 липня, в годині 7:30 ввечір, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на означений час і сплатити свої місячні вклади. Кожний член дістане свій чек дивідендів з У. Н. Союзу. Маємо важкі справи до вирішення. Визнаємо довжучих членів і сплатити свій дог. — М. Куба, секр.

ЧИТАЙТЕ УКРАїнські КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТІ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ЛІКУЄМО ХРОНІЧНІ НЕДУГИ Чоловіків і жінок. ШКІРНІ, НЕРВОВІ І ШЛУНКОВІ НЕДУГИ. Гемороїди й інші вітхові захворювання, Ніркові й Міжурові захворювання, Біль у кишках, Шлункові й внутрішні захворювання, хронічні боляки, пухлину аєлє, нервово ослаблені, ревматизм і запаління-жіл. Лікуємо ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК модерними методами зі скорою пільгою. Лучі Екс, екзамінація крові і мочи, застрики, коли вказано. Всі хронічні недуги лікуємо науково. ОПЛАТА УМІРКОВАНА. — МЕДИЦИНА ЕКЗАМІНАЦІЯ \$2 Dr. ZINS (28-літнє заведення) 110 EAST 16th STREET (Union Square) NEW YORK, N. Y. Шодоно від 9. г. рано до 7. г. ввеч. У неділі від 9. рано до 2. пола.

ТАРЗАН, ч. 1002. Геройська обіцянка.

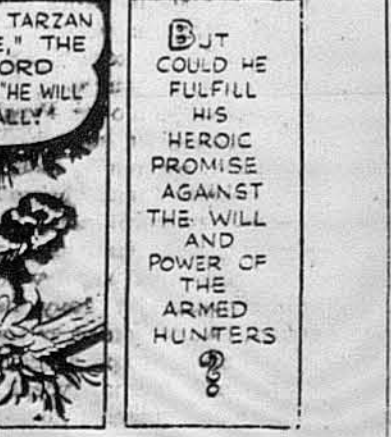
TARZAN FOLLOWED TYGO'S CAPTORS TO THEIR CAMP, WHERE HE WAS ANGERED TO SEE A GREAT COLLECTION OF CAGED BEASTS. Тарзан ішов за людьми, що піймали горіля, аж до їх табору, де вони вже мали цілу низку кліток, повних звірів.

„THIS MAN OF THE WILDERNESS BELIEVED IN FREEDOM FOR ALL CREATURES, EVEN THOSE HE OFTEN MET IN HONORABLE COMBAT.“ Тарзан вірив у свободу для всіх створінь, навіть для тих, котрими він стрічався в смертнім бою.

FROM ONE CAGE CAME THE PITIFUL CRY OF A MONKEY WHO HAD CAUGHT TARZAN'S SCENT. "O TARZAN, SAVE NKIMA!" З одної клітки дався чути благальний голос малпи: „О Тарзано, рятуй Нкіму!“

"TONIGHT TARZAN WILL COME," THE JUNGLE LORD ANSWERED; "HE WILL FREE YOU ALL." „Нині Тарзан прийде“, сказав Тарзан; „він визволить усіх“. Але чи зможе він виконати свою обіцянку проти вої і сили узброєних мисливців?

АЛЕНТАВНІ, ПА. Збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, відбуватимуться в неділю, 16 липня, в 2 подині понодні, в галі парохіальній, 803 Фронт ул. Просимо членів прийти на означений час. Кожний член дістане свій чек дивідендів з У. Н. Союзу. Довжучий член і дити, коли не заплатять свого догу, будуть суспендовані. За уряд: П. Магковський, пресд.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ФІЛІДЕЛЬФІЯ, ПА. Подаємо до відома членам Бр. св. Василія, від. 339, що місінні збори відбуватимуться в суботу, 15 липня, в годині 7:30 ввечір, в галі Громідн. Визнаємо всіх місінних і позамісінних членів бути на цих зборах і віривати місячні вклади, та взяти свій чек на дивіденди з У. Н. Союзу. Маємо інші важкі справи до пологодження. За уряд: І. Сорока ст., пресд.; І. Сорока мол., кас.; А. Хрмьяк, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. св. І. Хрестителя, від. 277, повідомляє всіх своїх членів і членів, що місінні збори відбуватимуться в неділю, 16 липня, в годині 2 понодні. На зборах буде прийнятий організатор У. Н. О. А. Маланчук. Просимо всіх членів і не членів прийти на ці збори і сплатити вакині хспри. За уряд: В. Деріня, пресд.; С. Федірко, кас.; П. Курко, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, повідомляє всіх членів, що місінні збори відбуватимуться в неділю, 16 липня, в годині 3 понодні, в церковній галі на Грінвіч ул. Просимо всіх членів і членів, місінних і позамісінних, прийти точно на час, бо є важкі справи до пологодження. Будуть роздані чеки дивідендів від У. Н. Союзу. Не забувайте за придівання нових членів. — В. Карій, пресд.; В. Блашук, кас.; І. Михайлів, секр.

НА ПРОДАЖ ДІМ, 5 кімнат, купальня, форнес до огрівання, три курники, стаї на 3 коні, гараж на 2 автомобілі. Сомер кічен, малий сад і 5 акрів чистої землі. Властник продіє за причини слябості. T. MELNYK R. D. 1, Carmel Rd., Millville, N. J.

КANAИ KAIN FUNERAL HOME 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

МІРОН ЛІТВИН І СИН УКРАїнські ПОГРЕБНИКИ Обслуга шпра і чесна 383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave. NEWARK, N. J. Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО УКРАїнські ПОГРЕБНИК заряджує погребми по ціні так дешкій, як ОБСЛУГА НАПІКРАЩА. JOHN BUNKO Licensed Undertaker & Embalmer 437 E. 5th St., NEW YORK CITY. Dignified funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАїнський ПОГРЕБНИК на ФІЛІДЕЛЬФІЮ й околицю МИХАЙЛО НАСЕВИЧ cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. MARKET 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАїнський ПОГРЕБНИК Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel: ORchard 4-2568 BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y. Tel: MEtrose 5-6577 КУПИТЕ ВОЄННІ БОНДИ